

KİTLESEL ACİLLER

Doç. Dr. Mehmet Çağrı GÖKTEKİN
Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi
Acil Tıp AD

KİTLESEL ACİLLER

- Afetlere bağılı olarak mevcut kurumsal ve tıbbi kaynakların ya da yönetim sistemlerinin, etkilenen nüfusun tıbbi ihtiyaçlarına yanıt vermede yetersiz kaldığı, tıbbi bakım kapasitesinin üstündeki olaylar.

KİTLESEL OLAYLAR

- Terör Saldırısı
- Yangın
- Deprem
- Sel
- Bulaşıcı Hastalıklar
- Kasırga
- Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik, Nükleer terörist saldırılar
- Endüstriyel kazalar

TERÖR SALDIRILARI

- Terörist eylem;
 - Toplumun değerlerine zarar vermek
 - Devlet otoritesi ve gücünü zayıflatmak
 - Toplumda iç karışıklık çıkarmak, hedeflerine yönelik sosyal sapma davranışdır.

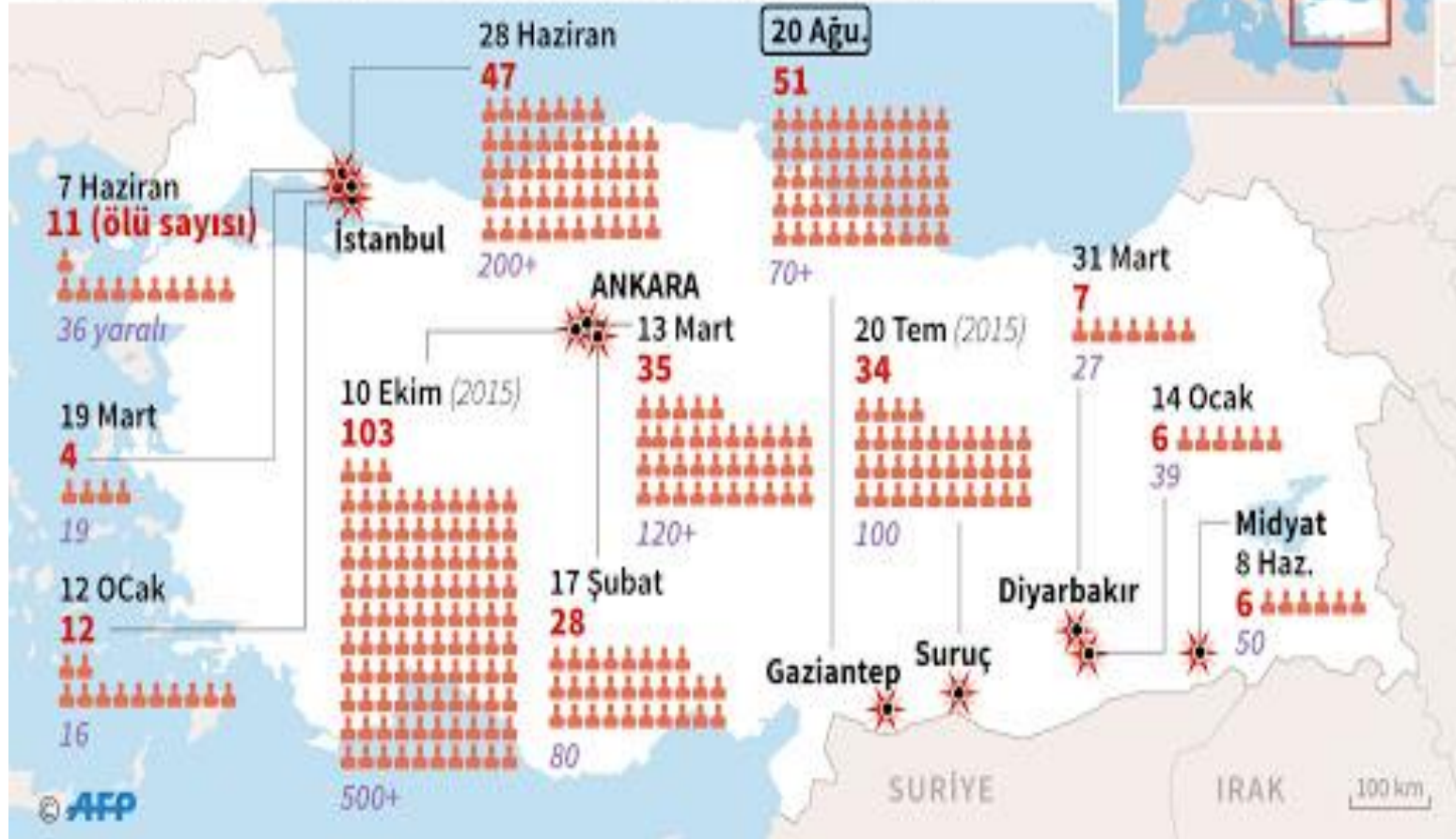
TERÖRÜN NEDENLERİ

- Ekonomik Nedenler
- Sosyo-Kültürel Nedenler
- Siyasal ve Yönetime ilişkin Nedenler
- Eğitim Sisteminden Kaynaklanan Nedenler

Türkiye’de son bir yılda düzenlenen saldırılar

Son bir yıldaki terör saldırılarında 300’den fazla kişi hayatını kaybetti.

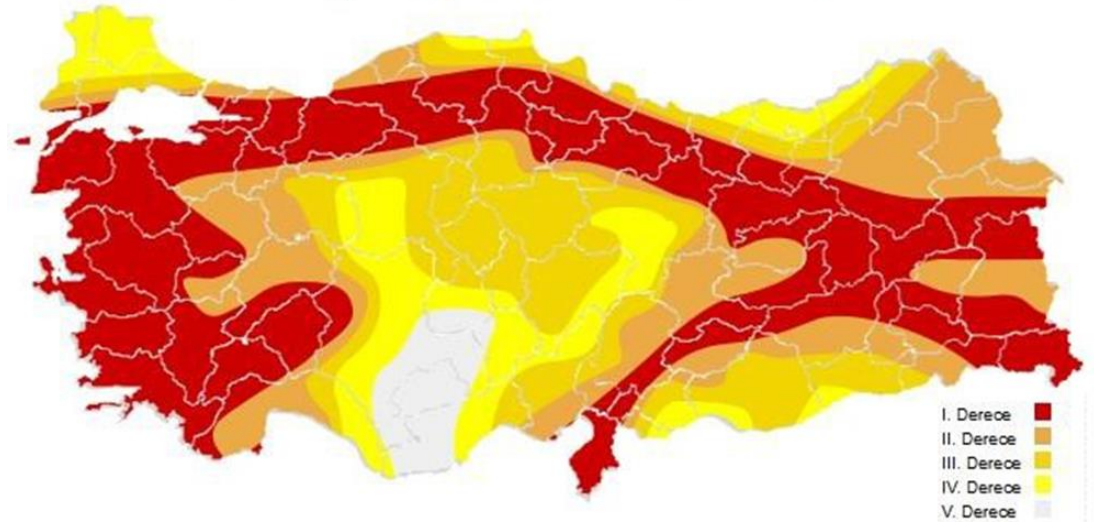
DEPREM

- Saniyelerle ölçülen süreler içinde gelişen hızlı yerkabuğu hareketleri deprem olarak adlandırılır.
- Depremler, şiddetlerine bağlı olarak kitlesel etkileri bulunan, önemli can ve mal kayıplarına yol açabilen doğal afetler arasında yer almaktadır.

DEPREM

- Ülkemiz topraklarının neredeyse yarısı birinci derece deprem bölgesidir.
- Kuzey Anadolu deprem kuşağı yaklaşık 1500 km uzunluğa sahiptir.

Türkiye Deprem Riski Haritası

SEL

- Sel felaketleri ülkemiz de depremde sonra en büyük can ve mal kayıplarının görüldüğü doğa olayıdır.
 - Şehirleşmenin hızla artması
 - Dere yataklarının gece konu bölgelerine dönüşmesi
 - Nehir yataklarının yerinin değiştirilmesi...

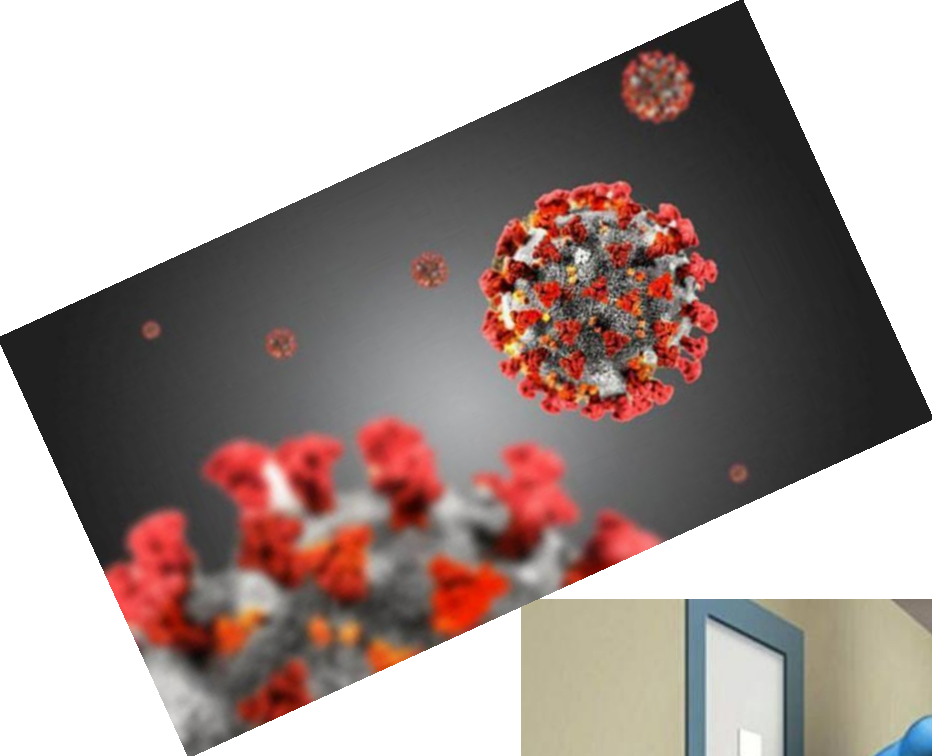

Bulaşıcı Hastalıklar

- Tarih boyunca kitle ölümlerine sebebiyet veren salgın ve bulaşıcı hastalıklar ekonomik, siyasal ve demografik sonuçlarıyla daima küresel bir tehdit olmuştur.

Bulaşıcı Hastalıklar

- Salgın hastalıkların en etkili olduğu Orta Çağ'da görülen bulaşıcı hastalıklar;
 - Veba, grip, çiçek, tifüs, tüberküloz, epilepsi, uyuz, şarbon, cüzzam, frengi gibi hastalıklardı.
- Orta Çağ ve sonrasında bunlardan en yaygın ve yıkıcı olanları
 - Veba, grip, kolera ve çiçek hastalıkları.

Search by Country, Territory, or Area

[Overview](#)

[Data Table](#)

[Explore](#)

WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard

Data last updated: 2020/11/10, 9:26am CET

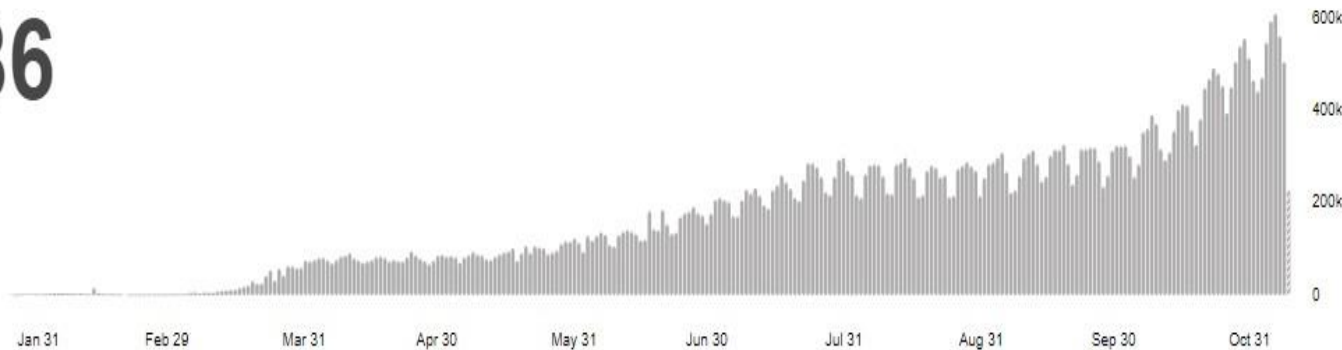
[Back to top](#)

Global Situation

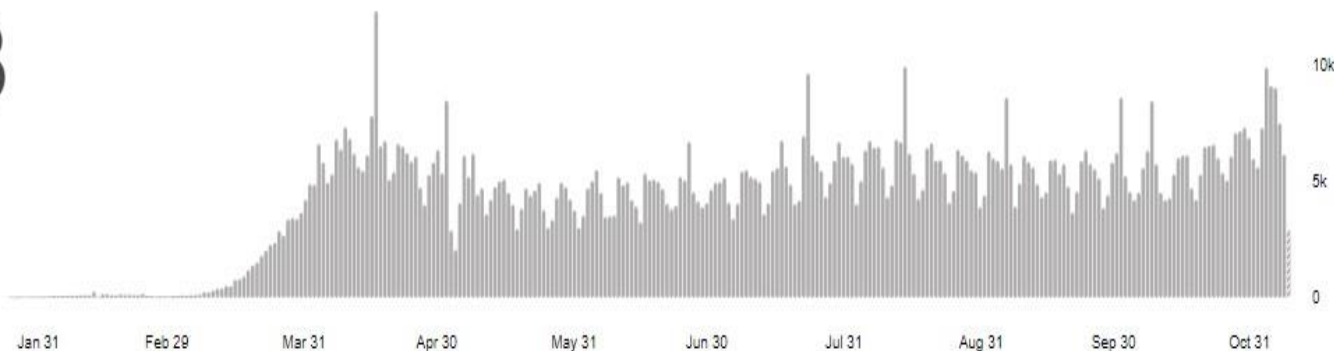
50,459,886

confirmed cases

1,257,523

deaths

Source: World Health Organization

Data may be incomplete for the current day or week.

Yangınlar

- **Kimyasal** harp maddeleri ve zehirli endüstriyel kimyasal maddeler
- **Biyolojik** harp maddeleri ve toksinler
- **Radyasyon** yayan cihazlar ve radyasyon kazaları
- **Nükleer** silahlar ve Nükleer tesis kazaları

OLAY YERİ

- Geniş bir alan etkilenebilir
- Karmaşa hakimdir,
- Koordinasyon gerekir,
- Farklı türde çok sayıda yaralanma vardır,
- Uzun süreli müdahale gerektirebilir,
- Ekip çalışmasını gerektirir
- İletişim ve haberleşme problemi yaşanabilir.
- Güvenlik sorunu kritiktir

YÖNETİM

- DSÖ sağlık sektörünün ve toplulukların acil durumlara hazırlık ve risk azaltma kapasitesini geliştirmek için bir strateji geliştirdi.
 - Bölgesel ve ülke düzeylerinde acil sağlık durumlarına hazırlıklı olma ve risk yönetimiyle alakalı temel bilgileri değerlendirme ve izleme
 - Sağlık bakanlıklarında acil durum hazırlığı ve risk yönetimini birleştirmek
 - Sağlık acil durumlarına hazırlıklı olma ve müdahale ile risk yönetimi konularında bilgi ve becerilerin geliştirilmesi

RİSK YÖNETİMİ

- Erken Uyarı Sistemleri
- Acil durum planlarının hazırlanması
- Risklerin tespiti ve önleyici faaliyetler
- Yapısal ve yapısal olmayan zararların azaltılması
- Eğitim ve Tatbikatlar

Kitlesel Acillerde Yönetim

TRİAJ:

- Triaaj kavramı basitçe, hayatı tehdit edici yaralanmaları olanları hızlı bir şekilde tespit etme yöntemidir.
- Tıbbi karar verme ve tercih etmek için yapılır.
- Sağlık personeli tarafından yapılmalıdır.

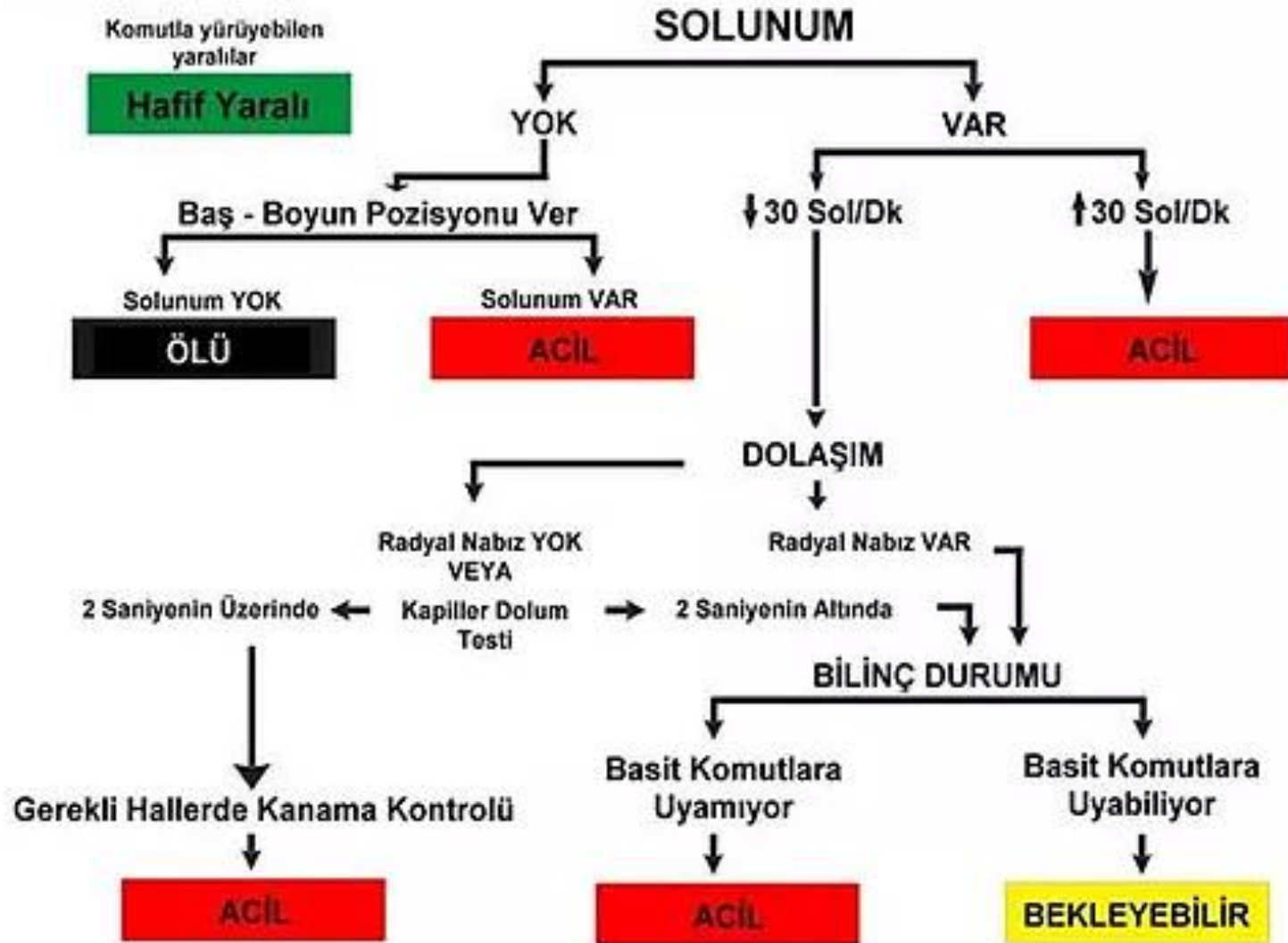
TRİAJ ALANI:

- Olay yerine en yakın güvenli bölge olmalıdır.
- Yaralıların triaj sorumlusu hekim tarafından hızlı bir şekilde aciliyetlerine göre seçildiği ve kodlandığı alandır.
- Olay tipine göre birden fazla triaj alanı oluşturulabilir.
- Her triaj alanınının ayrı sorumlu hekimi olmalıdır.

TRİAJ RENK KODLARI

Kırmızı	Ağır yaralı	Acil müdahale gerektiren yaralanmalar
Sarı	Geciktirilebilir yaralı	Hayati tehlike yaratmayan tedavi gerektiren yaralanmalar
Yeşil	Hafif yaralı	Minör basit yaralanmalar
Siyah	Ex/Ölmek üzere	Ölmüş yada tıbbi müdahale ile kurtarılamayacak ağır yaralılar

TRİYAJ - START YÖNTEMİ

TRİAJ

- Her hasta için hızlı bir değerlendirme yapılmalı.
- Hastaların dört kategoriden hangisinde olması gerektiğini belirlenmeli.
- Hasta başına 30 - 60 saniye ayrılmalı.

TRİAJ

- Triyaj Sırasında Tıbbi Tedavi
 - Yalnızca yaşamı tehdit eden sorunlar düzeltilir
 - Hava yolu açma
 - Resüsitasyon yapılmaya çalışılmaz

Kitlesel Acillerde Müdahale

- Birincil endişe, mümkün olduğunca çok sayıda yaşamı kurtarmak ve müdahale edenleri korumak olmalıdır

Kitlesel Acillerde Müdahale

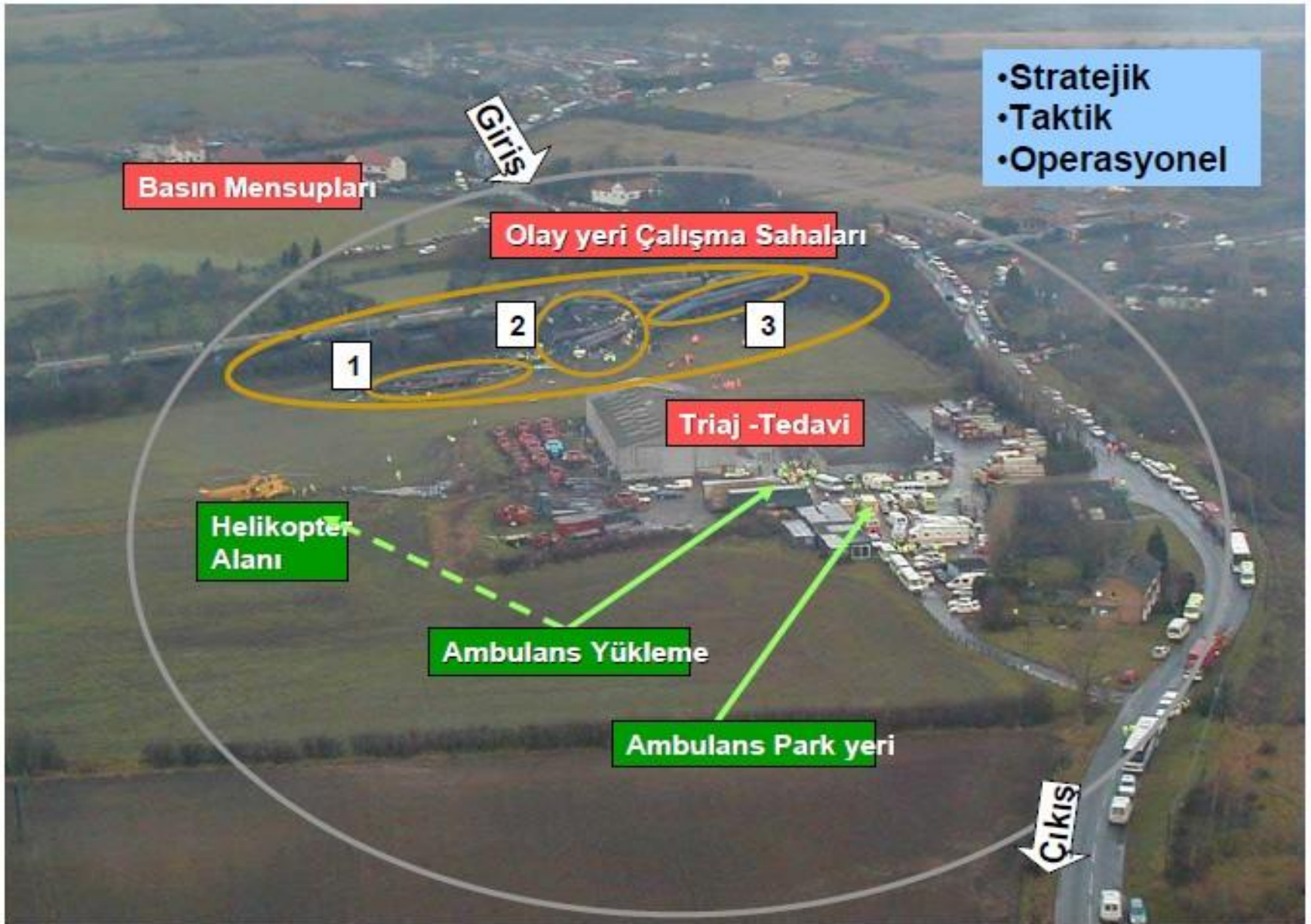
- Komuta zinciri oluşturulur
- Olay yeri genişletilir
- Ek kaynak ihtiyacı varlığı
- Triaaj
- Tedavi
- Transport

Kitlesel Acillerde Müdahale

- Olay yeri değerlendirmesi:
 - Kitlesel Olay Bildirimi
 - Tam Lokasyon
 - Olayın Tipi
 - Tehlikelerin varlığı
 - Yaralı Sayısı ve Ağırlığı
 - Acil Servislerin Gerekliliği

Kitlesel Acillerde Müdahale

- Olay Yeri Organizasyonu:
 - Etkili bir yanıt sağlanmalı
 - Alan emniyete alınmalı
 - Olay yeri güvenliği belirlenmeli
 - Personeller atanmalı
 - Evreleme, triaj, tedavi ve transport alanları oluşturulmalı
 - Giriş ve çıkışlar belirlenmeli
 - Kayıtları korunmalı

Basın Mensupları

Giriş

- Stratejik
- Taktik
- Operasyonel

Olay yeri Çalışma Sahaları

1

2

3

Trijaj -Tedavi

Helikopter Alanı

Ambulans Yükleme

Ambulans Park yeri

Çıkış

Kitlesel Acillerde Müdahale

- Olay yerinde
 - Nükleer
 - Biyolojik
 - Kimyasal saldırı

şüphesi varsa

dekontaminasyon önlemlerine dikkat edilmeli...

Hastane Afet ve Acil Durum Planı (HAP)

- Afetlerde
 - Etkili hastane hizmeti sunmak,
 - En kısa zamanda organize olmak,
 - Olabildiğince daha çok sayıda hayat kurtarmak için oluşturulmuştur.

HAP

- Üniversite, Sağlık bakanlığı ve Özel hastanelerin tamamını aynı afet yanıtında buluşturmak,
- Hastanelerde afet ve acil durum yönetimini geliştirmek,
- Hastanelerin fiziksel ve fonksiyonel olarak afetlere hazırlıklı olmasını,
- Afet anında hızlı ve etkili müdahaleyi sağlamak amacıyla oluşturulan standart planlardır.

HAP Hedefler

- Kişi ve kurumların görev ve sorumluluklarını tanımlamak
- Afetlerde kullanılacak komuta ve kontrol mekanizmalarını ve uygulama kurallarını oluşturmak,
- Hastanelerin ilk 72 saat kendilerine yetebilmeleri için gerekli düzenlemeleri gerçekleştirmek,
- Eğitim ve tatbikatlar ile afete hazırlık düzeyini artırmak

Kitlesel Olaylarda Acil Servisler

- Olay yerine benzer şekilde karmaşa hakimdir
- Olayın oluşturduğu şok hali vardır
- Yeterli eğitim ve tatbikat yapılmaması aksaklıkların yaşanmasının en önemli nedenleridir.

Kitleseel Olaylarda Acil Servisler

- Acil servis çalışanlarının görev dağılımları belirlenmeli,
- Acil hekimi hızlıca mevcut hastaların taburculuk ve yatışlarını değerlendirmeli
- Afet komuta merkezine acilin kapasitesi bildirilmeli,
- Ambulans giriş ıkışları için trafik akışı sağlanmalıdır.

Kitlesel Yaralanma Özetle

- Tüm personel göreve çağrılmalı
- Olay yeri güvenliği sağlanmalı
- Tiaj alanı oluşturulmalı
- Acil servis ve hastane kapasiteleri değerlendirilmeli
- Kimlik ve kayıt bilgileri (hasta, yaralı ve ölülerin) eksiksiz tutulmalı
- Afet bölgesi ve olay yerine gerekli personel ve malzeme yardımı
- Gönüllülerden kontrollü yardım alınmalı

SONUÇ

- Kitlesel olayların tekrar yaşanabileceği unutulmamalı...
- Kitlesel olaylara müdahale konusunda sürekli eğitim ve tatbikatlar yapılmalı...
- Ölüm ve yaralanmaları en aza indirebilmek için sağlık personelinin eğitimleri yanında halkın bilinçlendirilmesi ve eğitimi de sağlanmalı...
- Eğitimlerin ve tatbikatların sürekliliği ve müdahale için yeterli kapasitesinin hazır bulundurulması olay anında hızlı ve etkin yönetim için son derece önemlidir.